

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztik: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Ötvenéves a magyar országos református egyház.

Az 1881—82. évi *debreceni országos zsinat* kimondotta, hogy „az evangéliom szerint reformált magyarországi keresztyén egyház magában foglalja mindazon reformált vallású egyházközségeket, melyek a magyar koronához tartozó országok és tartományok területén léteznek” (Zsinati törvények 1. §). Ez alapon egységes alkotmányos szervezetbe foglalta úgy a szoros értelemben vett magyarországi négy egyházkerületet, mint a több századon keresztül különálló és fejlődő erdélyi református egyházat. Így jött létre a magyarországi református egyház külső és belső uniója. Ennek az egységes református egyháznak a kánonait az országos zsinat Debrecenben megállapította és szentesítés végett a királyhoz fölterjesztette. A *sentesítés 1882. év október hó 11-én történt*. Ennek most 50 esztendeje, tehát az egységes magyarországi református egyház immár félszázados. Előzőleg a *budai zsinat* 1791-ben tett ugyan próbát a magyarországi négy külön ref. superintendenciának közös törvények szerint egységes szervezetbe kapcsolására, de ennek a zsinatnak a kánonai — tudvalelőleg — királyi megerősítést nem nyertek s így maradt tovább a különálló, független superintendenciális egyházkormányzat, legfeljebb ad hoc tartottak közös összejöveteleket (konvent) s hoztak azokon irányadó, de nem kötelező határozatokat. Csak a debreceni zsinat hozta létre református egyházunknak az idő által megérlelt, felette szükséges szervezeti unióját.

Midőn most a félszázados évfordulón erre az egyházunk életében korszakalkotó eseményre visszapillantunk, elsőben is ennek a szintere ragadja meg figyelmünket. Magyarországon a kálvini reformációnak kezdettől fogva majdnem napjainkig Debrecen volt a legnagyobb, legjellegzetesebb és legerősebb fészke. Itt alakult meg és jutott vezető szerephez legnépesebb egyháza. Itt tömörült legelőször 1567-ben a Tiszántúl és a Tiszamelléken lakó s a helvét

hitvallást elfogadó magyarság zöme és itt alkotta meg azokat az egyházalkotmányi és kormányzati szabályokat (Canones Maiores), melyek valamennyi többi egyházvidéki kánonaink archetípusai lettek. Nagy multja, domináló súlya, jelentősége, a köztudatban kifejlődött elsősege szerint tehát Debrecen, mint református központ, szinte praedestinálva volt arra, hogy itt történjék meg a két magyar haza református egyházainak egyesülése, testvéri összeforradása és közös szervezetbe egybekapcsolása. Ez az epochalis tény, kétségkívül, Debrecennek ereje és dicsősége.

De amilyen fölemelő ránk nézve a debreceni unióra való emlékezés, annyira lesújtó a Debrecenben megalakult magyarországi református egyház jelenlegi helyzete. Ez a nagy egyház, amint dicsekedni szeretünk vele, egységes szervezetben a kerek föld legnagyobb kálviniista egyháza, manapság, fájdalom, „névben él csak, többé nincs jelen”. Hazánk trianoni feldarabolása ennek a szép és hatalmas alkotásnak is véget vetett s az ú. n. magyarországi református egyházat szűk területre és megfogyatkozott egyházközségekre korlátozta. — Növeli fájdalmunkat az a szomorú tudat és tapasztalás, hogy az erőszakos szétszakítás, valamint az ellenséges államok minden közeledést megakadályozó eljárása következtében az évek folyásával mindinkább távolodnak tőlünk a magyarországi református egyház testéről letépett s külön életet élni kényszerülő református egyházak. Nemesak a szervezetben idéz ez elő elváltozásokat, hanem a mi a nép hitéleti szempontjából még fontosabb, az istentiszteletben is. Másképpen kezd alakulni a liturgia s a csehszlovákiai és romániai református egyházak máris más énekeskönyvet használnak. Nagy csapás lenne, ha a széttépett magyar református egyház idővel nem csupán területileg élne külön, hanem újra olyan külön-külön fejlődést venne, mint vett a magyarországi és erdélyi egyház a több százados különállás folytán. Meg kell találnunk elszakított egyházainkkal a kölcsönös összeköttetést és a belső, lelki egységet, amint azt éppen a debreceni egyház

sürgeti s amint azt már lapunk is pertraktálta. Ez az a gondolat, amely az ötvenéves fordulón leginkább nyomakodik elménkbe, hogy az adott viszonyok között lehetőleg fenntartsuk azt az egyházi egységet, melyet a debreceni zsinat létrehozott.

Ezt az egységet, valljuk meg, nem minden gyanakvás nélkül nézte a kerületi particularismus, mely a centralisatio rémét rajzolta maga elé. A valóság azonban ezt a félelmet nem igazolta. A kerületek belső ügyeikben továbbra is háborítás nélkül, szabadon intézkedhettek. Erre különben a kifejlett gyakorlat alapján a törvény is jogot biztosított nekik. Még a sokat hánytorgatott erdélyi specialitások is, szintén törvényes alapon, fennmaradtak az Erdéllyel való csaknem 40 esztendő unió alatt alig történt e részben valami engedmény és a nagy egészhez való simulás. A háború óta pedig azt látjuk, hogy Csonka-Magyarországban is növekedik ismét a kerületi széttagoltság. A súlyos idők kifejlesztik a particularis érdekeket s az egységes, nagy, összefogó eszmék és érzések mintha kezdenék elveszíteni hatásukat. Ez pedig az egység külső keretben pusztán csak papíron létezésének veszedelmével fenyeget s így azzal, hogy homályba vész az 50 évvel ezelőtt országos lelkesedéssel megteremtett unió.

Ez az unió pedig — s ezt őszintén és hálással el kell ismernünk — nagy javára vált a magyar református egyháznak. Nemcsak a súlyát és jelentőségét emelte az ország határain belül és kívül, a külföld, a magyar állam, kormány, társadalom, különböző felekezetek és egyházunk tagjai előtt is, hanem éppen ebből folyólag olyan szép sikereket és eredményeket ért el, milyenekre az egyes kerületek a maguk széttagoltságában soha nem lettek volna képesek. A latin concordia res parvae crescunt példabeszéd igazsága az egységes magyar református egyház működésében is 50 év alatt fényesen nyilatkozott. Csak röviden mutatunk rá az egyházi közalap megalkotására és többirányú, jótékony segítségére, amely lehetővé tette a széleskörre kiható, nagyobb lendülettel megindult egyetemes missziói munkát, a diakonisszaképzés tovább fejlesztését, a lelkeszi nyugdíj- s özvegy-, árva gyámintézet létesítését, több templom, iskola, parókia felépítését, egyházak, lelkeszőzvegyek, szeretetházak s más charitatív intézmények stb. támogatását. Ötven esztendővel ezelőtt egy fényes jövő lázában kétségkívül nagyobb reményeket fűztünk hozzá, mint amennyit beváltott, de gondoljunk az elébe tornyosuló akadályokra s főként a rettentő háborúra és következményeire, melyek közalapunkat is in fundamentó rendítették meg. Az új egységes liturgia, énekes- és agendáskönyv szintén az egységes, közegyház gondozása alatt érlelődött meg és jött létre. Ma még ezek a próbaéveket élük s hatásukat nem tudjuk megítélni, de bizonyos, hogy a szétágazó hazai istentiszteletek egységes rendjét terv- és célsze-

rőség munkálják, ami nem csekély jelentőségű. A fogyatékos magyar református egyházi tudományos irodalom művelésére is hatalmas lépést tett az országos egyház a Parochiális Könyvtár létesítése s állandó munkában tartása által. — Egyházunk égető sebet, ahogy Révész Imre nevezte, vagy pusztító himlőjét, amint Dobos János gúnyolta, a lelkeszválasztást is igyekezett egységes rendszabályokkal helyes mederbe terelni, fájdalom, hogy ez a törekvése mind-ezideig nem sikerült. Sokkal inkább az egyházi adózásnak és bíraskodásnak egységes rendszerbe foglalása.

Az uniós debreceni zsinatnak azonban egyházunk életére szinte döntő jelentőségű alkotása volt az egyetemes konvent és annak egyházunk alkotmányába való beillesztése. Ötven esztendő alatt sok-sok támadás és harc tüzeiben állott egyházunknak ez a központi szerve. Vannak, akik még ma sínesenek kibékülve vele; a centralisatio olyan mumusát látják benne, amely a tagok működésére korlátozólag, sőt bénítólag és sorvasztólag hat. De az minden véleményen és vitán felül áll, hogy gyakorlatilag a konventben jut kifejezésre és érvényre leg-erőteljesebben a magyarországi református egyház állandó egysége. A konvent közvetlen hatásköre alatt álló egyházi ügyekben és intézményekben, egyebek közt pl. a köznevelésben és közoktatásban valósult meg legteljesebben az egyház egységes volta és közössége. Az amerikai református egyházközösségek között is hatalmas tömörítő és megtartó munkát végzett a háború előtt. Fájdalom, hogy azóta e téren a tétlen szemlélődésre van kárhóztatva s búba-merülve, csak távolról nézi az amerikai magyar reformátusok vergődését.

Végül az 50 éves fordulón a magyarországi református egyház egységének impozáns megtestesítőjére, közös otthonára, budapesti székházára tekintve s félszázados történetét és eredményeit összegezve, hálás lélekkel fordulunk a nagykegyelmű Isten felé, aki magát egyházunkban megdicsőítette s kérjük jövőben is egyetemes egyházunkra áldásának gazdagságát.

S. Szabó József.

ISKOLA

Az iskolai terhek.

Az iskolai terhek viselése ügyében az ú. n. miniszterközi bizottság a helyzet alaposabb megfontolása nélkül törölte a községek által megállapított segélyeket. Ez ügyben a felsőszabolcsi egyházmegye esperese előterjesztést tett Szabolcs vármegye főispánjához. Ezt közérdekű volta miatt közöljük.

Méltóztatik ismerni a szabolcsmegyei református egyházak nehéz anyagi helyzetét, mely annak folytán állott elő, hogy a magas

Kormány az 1848. évi XX. tc. alapján az egyetemes református egyháznak törvényben megállapított, úgynevezett adócsökkentési segélyét a kivételes törvények alapján állandóan csökkentik s az egyházak, melyek költségvetésüket, egész anyagi életüket a törvényben biztosított állami hozzájárulásra építették fel, az anyagi összeomlás előtt állanak. A mi egyházunk tagjaiban nem csökkent az áldozatkészség, de amikor az anyagi összeomlás veszedelme nemcsak a kunyhók, hanem a paloták előtt is ott ólálkodik, nekünk, vezetőknek és őrállóknak kettős figyelemmel és megfeszített éberséggel kell figyelniük ama jelenségeket, melyek a református egyház 400 éves közciklóját akarják kikezdeni.

Mi, reformátusok, nem akarunk dicsekedni őseink erényével, mely köztudomásúlag iskolákat, európai hírű kollégiumokat adott hazánknak, mi megmaradunk a „ma” mellett s érzem annak nyomorúságát, az intézőköröktől nem alamizsnát kérünk, hanem méltányos elbánást. Ezt azért vagyok bátor előrebecsátani, hogy méltóztassék megérteni az én lelkem elkeseredését azok miatt, melyek láttára nekem Méltóságodhoz s általa másokhoz is szólanom kell.

Olyan mozgalomról értesültem, mely, ha gyökerében nem gyógyíttatik, a politikai községeket az anyagi tönk szélére fogja vinni.

Törvényben megállapított adócsökkentési segélyünket állandóan kisebb és kisebb mértékben utalja a magas Kormány. Az egyházainkra kivetett állami járulékok nagysága állandóan nő. Ezek miatt, úgylátszik, egyházaink az államhatalom előtt nem olyan színben állanak, mint amik az állam helyett a népoktatás óriási terhére hordozzák, hanem mint kitűnő adóalanyok, mik az utolsó is odaadják, hiszen a 400 éves áldozatos buzgóság nem tagadhatja meg magát, ha iskola fenntartásáról van szó! Igaz! A kálvinista egyház, bármilyen mostoha is, tud és fog is áldozni, csak az a kérdés, meddig lesz képes a mai olyan tetszetős jelszavakkal szemben az egyház vezetősége szembeállani, melyek az adó nemfizetés! kellemes ígéjét vési be a fizetni anélkül is nem nagyon szerető emberek lelkébe? Az államhatalomnak van eszköze a legmagasabb adó behajtására is. De nekünk, hiába van törvényileg biztosítva a „jus advocatiae”, nem vehetjük legtöbbszőr igénybe a hitélet veszélyeztetése nélkül.

Most a dolog úgy áll, hogy a híveinkre kivetett óriási egyházi adó 70—80%-ig az iskola fenntartására fordíttatik. Másvallású gyermekek tandíj nélkül nyernek oktatást iskoláinkban, míg a fenntartó felekezet hívei kultúrkiadásait nem tudják teljesíteni a kultúrterhek miatt. E lehetetlen állapot megszüntetését célozta a magas Kormány, mikor kiadta 78.257—1932. sz. rendeletét, melyben ő maga is elismeri, „*hogy a hitfelekezeti népiskolák fenntartási költségeire, az iskolafenntartó politikai*

község költségvetésébe beállított összeg”-nek egyházak részére való kiutalása szükséges és ugyan ezen rendeletben utasítást ad arra nézve, hogy az egyházak miféle okmányokkal szereljék fel a községi segély elnyerése iránti kérvényüket, hogy az „*úgynevezett miniszterközi bizottság*” egészben, vagy részben ne törölje.

Nagyon helyes álláspont, csak be is kellene tartani. Az én egyházam iskolája növekedésének 36%-a másvallású, kiknek szülei egy fillérrel sem járulnak az iskola fenntartásához, míg híveim állami adójuk 80—85%-át fizetik az iskola fenntartására. E méltánytalanságot látva a községi képviselőtestület, költségvetésébe beállította a két tanító után fizetendő nyugdíjárulék összegét. Jött azonban a miniszterközi bizottság s minden érvelés dacára törölte. Így tett megyém több egyháza jogos és megokolt kérésével, sőt olyanéval is, melyik már éveken keresztül kapta a községtől a segélyt. Én nem irigykedem arra a szerencsés polgártársamra, ki gyermekeit ingyen taníttatja, míg híveim nyögnek a teher alatt, csak azt kérdezem: Micsoda elgondolás vezeti a miniszterközi bizottságot az ilyen lehetetlen dolgok állandósításával, a méltánytalanságok további fenntartásával? Lehet, hogy a rendelkezést szigorúan betartja, sőt, hiszem, túlságosan is.

Azonban éppen ez az, mire Méltóságod szíves figyelmét fel kívánom hívni.

A bizottságot bizonyára az a nemes intenció vezette, hogy a politikai községek túlméretezett kiadásait csökkentse. Azonban, midőn az eddig megadott, vagy most kért segélyeket törölte, olyan ténnyel tévedt, melyről, nem tudom, ki fogja éppen a segíteni vélt községeket kivezetni?

Egyházmegyémekben ugyanis az eddigi segélyek törlése s a kérteknek meg nem adása a gyülekezetek körében olyan gondolatot váltott ki, hogy az iskoláztatás terhe nem az egyházat, hanem az államot illeti, vagy pedig a községet s ha ezek az egyházakat nem segítik, az egyházak sem fogják ezután évszázados terheiket viselni. És ez nagyon is tetszetős jelszó. Megyém 48 egyházában a felekezeti megosztás olyan, hogy legtöbb községben az iskolafenntartó, református, tőzsgyökeres lakosság mellett rendszeren másvallású nagybirtokosok és nagybérlek vannak, kik másvallású cselédeket tartanak s azok a szolgálatból kilépve, állandó lakosok lesznek, így az állandóan növekedő másvallású lakosok gyermekeinek oktatásáról a reformátusoknak kell gondoskodni. Ez azonban lehet megfordítva is, de megyémben e teher csak a mi híveinkre haramlik. Amíg tehát a mi híveink viselik az iskolafenntartás terhére, a másvallású szülők olyan nevetséges összeggel járulnak ahhoz, mely említésre sem érdemes, vagy pedig semmivel.

Már két egyházból érkezett hivatalomba olyan értesítés, hogy iskoláját bezárja, mert a

segélyt nem kapta meg s így kényszeríti a községet iskoláztatási kötelezettségének teljesítésére. Egyik a már megüresedett állásnak a betöltését minden figyelmeztetésem dacára megtagadta. Ez az első fecske, jön utána a többi. Hol fog megállani?

Mi nem nézhetjük, hogy egyházaink más-vallásúak tanítási terhe miatt anyagilag tönkremenjenek, hogy híveink egyházunktól és minden vallástól elidegenüljenek, ezért kénytelenek leszünk kívánságainknak engedni, mely esetben a politikai község terhe óriási módon megnövekedik.

Ezek a dolgok készítették engem arra, hogy e nehéz dologra Méltóságod becses figyelmét, mint arra legilletékesebbét felhívjam, mert a lavina, ha megindul, ki tudja, hol fog megállani? De mi sem lehetünk egyházainknak gyilkosai, hogy a túladóztatás miatt annak tagjait más egyházba tereljük.

Én ismerem Méltóságodnak mindenre kiterjedő figyelmét, tudom, hogy ilyenféle, szórványos dolgokról méltóztatik tudni, de mégis méltóztassék megengedni, ha én, mint hivatalos személy, bátorkodom mondani: Hannibal ante portas! Azért arra vagyok bátor kérni, méltóztassék jó akaratával és böles intézkedésével a megindult áramlatot megállítani, a községek vezetőit figyelmeztetni a bekövetkezendőkre, az illetékes Miniszter urat pedig egyházaink kérésének jogosságáról felvilágosítani és kérni: adjon a miniszterközi bizottságnak olyan utasítást, melyet az be is tartson, hogy az egyházak méltányos kérését vegye figyelembe s a már költségvetésbe felvett segélyeket ne törölje, sőt valami úton-módon az 1932—33. évi költségvetésből töröltek is engedélyezze kifizetni.

Kun-Szabó Gyula,

a felsőszabolcsi református egyházmege esperese.

Gyermektelen házaspárok gondoljanak a Szeretetszövetség árváira, mikor vagyonuk felől rendelkeznek.

Felekezetnélküliek gyermekeinek vallásos nevelése.

Sajnos, most már ilyen problémánk is van. Ha nem volna szomorú, érdekesnek is lehetne nevezni. A jobbik eset az, amikor a felekezetek-kívüli, vagy valamelyik szektához tartozó, de korábban református szülő megkeresztelteti gyermekét. Református iskolába küldi és a gyermek reformátusként szerepel. A rosszabbik és érdekesebb eset az, mikor a gyermeket nem kereszteltetik meg, de amint iskolába kerül, a törvény értelmében, a református vallásban kell nevelnünk. Mert: „A szülők felekezetek-kívüliisége a gyermekek eredeti hovatartozandóságát nem érinti,

történjék a felekezetből kilépés akár a gyermekek születése előtt még, akár azután.” (Kolosváry Bálint: Magánjog. 503. old.)

Most következik az, amiért voltaképpen tollat fogtam.

Hol kezdődik, mivel kezdődik pl. egy ilyen gyermeknek a református vallásban való nevelése?... (Nem a családnál, hanem az iskolában!).

Egyik lelkészársam (igen tekintélyes ember) azt állítja, hogy a *kereszteléssel kezdődik*. Régebben már voltak ilyen esetei. Felekezetek-kívüliek gyermekeit nem engedte beírni a református iskolába, míg meg nem kereszteltették. Még a szülők is visszajöttek az egyházba. (Állami vagy községi iskola nem volt ottan!...) Próbáltak eleinte, felsőbb hatóságoknál, a lelkész eljárása ellen tiltakozni, de eredménytelenül. Állapítsuk meg, hogy akkor neki sikerült!...

De kezdődhetik-e a református vallásban való nevelés a *kereszteléssel* ott, ahol református iskola nincsen, hanem a felekezetnélküli szülők tetszés szerint irathatják gyermekeiket a községi vagy állami iskolába és ott a vallástan természetesen rendes tantárgy?

Tudtommal a vonatkozó törvények *expressis verbis*, nem követelik a keresztelést, csak eldöntik a szülők régebbi vallása alapján a gyermek hovatartozását.

A hittanóráról nem küldhető el a növendék (kár is volna) azért, mert nincs megkeresztelve, hiszen osztályzatot kell kapnia! Nemcsak elemi és ismétlőiskolában, de középiskolában is találtam már kereszteletlen református gyermeket. Azóta mind megkeresztelkedett, de önként!...

Hogyan, miképpen és mivel kényszeríthető a szülő gyermekének megkereszteltetésére, ha szép szóra nem hajt? Megtagadható-e az osztályzat? ... Mert ha megtagadható, akkor felsőbb osztályba nem léphet a gyermek.

Vagy egyszerűen nem a kereszteléssel kezdődik a már nem református szülők gyermekeinek a vallásos nevelése? ... Vagy pedig ez a „sine qua non“-ja? ...

Kósa Béla.

KÜLÖNFÉLEK

A debreceni presbiterium október 19-én kezdve három-négy szerdán presbiteri konferenciákat tart. Az első konferenciát Baltazár Dezső püspök nyitja meg.

A debreceni tudományegyetemre 1520 hallgató iratkozott be. A hittudományi karra 200, a jog- és államtudományi karra 650, az orvostudományi és bölesészeti karra 330—340.

Vallásanári vizsga. Szeptember 24-én Farkas István püspök elnöklete és dr. Kovács J.

¹ Úgy van. Szerk.

István konventi megbízott jelenlétében Sárospatakon tartott vizsgán oklevelet szereztek: Kovács Olga (Debrecen), Szelezky Olga (Budapest), Túróczy László (Békés) jó képesítéssel. Egy jelölt javított. Januártól kezdve három éven át a vallásstanári vizsgák a budapesti theológián tartatnak.

Az első református missziós testvéreket szeptember 25-én bocsátotta ki az egyház Órszentmiklóson 15 hónapi alapos kiképzés után.

A II. lelkészképesítő vizsgára jelentkezett 22 segédlelkész. Oklevelet nyertek: Deák Lajos, Juhász Elek, Kenderesi István, Kulcsár Ferenc, Kuti József, Lencz Sándor, Madarász József, vitéz Marton József, Nagymáté László, Nagy Károly, Nagy Sándor, Tóth Jenő. Ezek közül jeles 2, jó 6, elégséges 4 jelölt.

A debreceni theologus ifjúság tisztújító nagygyűlését október 1-én tartotta a Kollégium dísztermében. Dr. Kállay Kálmán egyetemi tanár, lelkészképzőintézeti igazgató elnöklésével. Ének és imádság után Szabados László szenior szünidei beszámolóját tartotta. Ezután a Hittanászai Önképző Kör, Segítő Egyesület és a Becsületsszék tisztikarát választották meg, melyeknek elnöke hivatalból a szenior lett. Dr. Kállay Kálmán atyai jóindulattal szólott az ifjúsághoz és Isten kegyelmét, jóságát és célját mutatta meg abban a nehéz időben, amelyben most is élünk.

Nyilatkozat. A „Debreceni Protestáns Lap” f. évi 39. számában „Zárt internátus” címen megjelent cikkem a lap legutóbbi számának bizonyossága szerint többeket kellemetlenül érintett. Mindjárt hozzátehetem, hogy akaratomon kívül és szándék nélkül történt. Dr. Kállay Kálmán egyet. tanár, lelkészképzőintézeti igazgató úr, szeretve tisztelt volt professzorom személyét és munkáját csak elismerés és a legnagyobb tisztelet illelheti. Ószintén sajnálom, ha soraimmal — ismétlem: akaratlanul — megbántottam és bocsánatot kérek azért. Az intézet szervezete hozza magával, hogy a legbuzgóbb, legodaadóbb, leglelkibb munka sem termi meg a kívánt és remélt gyümölcsöket s a való tények szomorú megállapításokra kényszerítenek. Cikkem célja valóban „támadás” volt, de nem személyek ellen irányult, hanem egy gondolat ellen. Megengedem, hogy cikkem hangja nem felelt meg „a lap szintjének”. Ószintén írtam, szavak és kifejezések által a veszedelmet akarván érzékelteni. A Biblia Krisztus-beszédei ragadtak meg mindig, külső formáikban is. Nézetemben adatokra, mások és magam tapasztalataira támaszkodtam. Nem önérdékből írtam s ha a buzgóság heve egyes kitételekben elragadott, vállalom érte az odiumot. *Dr. Módis László.*

Iskolaavatási ünnepély. A debreceni nyilastelepi református egyházzrész 10 tantermes, emeletes új iskolájának felavatási ünnepélyét folyó hó 2-án délután tartotta. Az ünnepély a szabadban folyt le a hívek hatalmas részvételével. Dr. Baltazár Dezső püspököt megérkezésekor az iskolakapuban az egyházzrész tanácsa, Nőegy-

lete és Leányköre nevében Papp Imre lelkész, Mezey Józsefné és Matkó Rózsika üdvözölte. A gyülekezeti ének és a nyilastelepi Törekvés dalkör éneke után a püspök bibliát olvasott és felavató imádságot mondott. Az ünnepélyen dr. Juhász Nagy Sándor főjegyző, az egyházzrész főgondnoka tartott beszédet, megemlékezve a református iskolaügy válságáról. Az ünnepélyen alkalmi ódáját szavalta ifj. Jámbor Lajos tanító, beszédet mondtak még Vári Szalai Gábor igazgatótanító és Filep Endre egyházzrési gondnok. Az ünnepély után a Nőegylet rendezésében szeretetvendégség következett, amelyen dr. Erdős Károly egyetemi tanár tartott előadást. Záróbeszédet Papp Imre lelkész mondott. Elő-, illetve utóimádságot mondott Mezey Béla lelkész és Kovács József s.-lelkész.

A debreceni református egyházmegye őszi közgyűlését október hó 25-én Debrecenben tartja, F. Varga Lajos esperes és Kulin Imre egyházmegyei gondnok elnöklelte alatt. Október 24-én tanügyi és belmissziói bizottsági ülés, d. u. 4 órakor előértékeztetés, 25-én d. e. 9 órakor közgyűlés, d. u. 4 órakor bírósági ülés lesz.

A debreceni Református Tanítóegyesület szeptember 29-én közgyűlést tartott az egyház tanácsstermében. Az egyesület a lemondott tisztikart immáron harmadízben is egyhangúlag ismét megválasztotta. Elnök maradt: Törös Károly, alelnök: Benyhe Imre, Nagy Lajos, főjegyző: Bartha József, jegyző: Zsigó Károly, titkár: Balla Kálmán.

Dr. Vass Vince beiktatása. A kecskeméti kiváló lelképásztornak, Muraközy Gyulának a helyébe példaadó egyhangúsággal meghívott szintén nagynevű lelkészének, dr. Vass Vince beiktatása október 2-án történt meg a dél-előtti istentisztelet keretében. Közreműködött a Kecskeméti Református Egyházi Énekkar is. A beiktatást Kiss Zsigmond esperes végezte. Isten kegyelme legyen a kiváló lelkészen új munkakörében is.

Október 6-át, nemzetünk szomorú gyász-ünnepét egyházunk, városunk és iskoláink kegyeletesen ülte meg. Az ünnepélyek közül különösen kiemelkedett az egyetem ifjúságé, amelyen a Kollégium dísztermében 12 órakor dr. Rugonfalvi Kiss István, az egyetem rectora tartott ünnepi beszédet.

A Református Figyelő konferenciája Szolnokon október 8-án és 9-én tartatik, nagyon figyelemreméltó előadássorozattal. A csendes napokon részt vesz Ravasz László püspök is és vasárnap délelőtt nyilvános előadást tart. A csendes napokon Tiszántúlról is többen vesznek részt.

TARTALOM: S. Szabó József: Ötvenéves a magyar országos református egyház. — Iskola: Kun-Szabó Gyula: Az iskolai terhek. — Kósa Béla: Felekezetenkívüliek gyermekeinek vallásos nevelése. — Különléle.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél,

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1932-1909

Protestáns egyházi irodalom!

- Dr. Baltazár Dezső:** Elég nékem az Isten kegyelme (Prédikációk) . . . 1.—
— A próbáltatások idejéből . . . —.50
Csűrös: Példának okáért. I. 2.80
Czeplédy Emánuel: Baltazár Dezső református püspök életrajza . . . 2.50
Debreceni István: Kicsoda ez? (Prédikációk). 5.—
— Sírjátok a sírokkal (Temetési beszédek) 4.—
Dr. Erdős Károly: Méliusz világító lámpásának sugarai. —.30
Fosdick: A szolgálat értelme 4.40
György Elemér: A kettős tüzes nyelvek fényében (Prédikációk) 5.50
Dr. Illyés Endre: A magyar református földművelő nép lelki élete 2.90
Dr. Incze Gábor: Keresztelési beszédek 3.—
— A magyar református imádság a XVI. és XVII. században 6.—
— Az Úr áldassék! (57 magyar református lelkész prédikációja az év különböző ünnepeire és vasárnapjaira) 7.—
Kovács János: Gyalogösvény (52 ifjúsági prédikáció) 4.—
Dr. Sz. Kun Agota: A debreceni református Nagytemplom 3.—
Makkai Sándor: Öntudatos kálvinizmus 3.60
Musnay: Újszövetség 8.—
— János evangéliumának és leveleinek magyarázata 4.—
— A magyar biblia története 1.20
Orosz Tamás: Napsugár a szent berkekben 4.—
Révész Imre: Kálvin élete —.80
— Révész Imre élete 8.—
Dr. Révész Imre: Az ige fénye (Prédikációk). 1.20
Szabó Gyula: Sötétségből világosság legyen! (Prédikációk) 3.—
S. Szabó József: A debreceni református kollégium tanárai és kiválóbb növendékei 3.20
Szalonnás János: A református leány (Kötve) 6.—
Dr. Török István: A Barthei theologia elméleti és gyakorló-lelkészi szempontból —.50
— Barthe Károly theológiájának kezdetei 3.—
Varga József: Korálkönyv 6.—
Dr. Vasady Béla: A hit misztériuma . . . 7.—
Vincze Elek: Mi láttuk az ő dicsőségét... (Prédikációk) 5.—
Vincze Károly: Istennek angyalai 4.—

Fenti művek kaphatók:

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedésben, Debrecen,
Ferenc József-út 26. szám alatt.